

Intendentti FM Pirjo Vuorinen
Jyväskylän yliopisto
Pirjo.vuorinen@jyu.fi

Jyväskylän yliopiston Seminaarinmäki: Kulttuuriperintökohde omistajien, käyttäjien, suunnittelijoiden ja rakennussuojeluviranomaisten ristiaallokossa

Jyväskylän yliopiston vanhin kampusalue Seminaarinmäki sijaitsee Jyväskylän läpi kulkevan moreeniharjun lounaispäässä. Alueen rakennukset edustavat suomalaista arkkitehtuurihistoriaa yli sadan vuoden ajalta. Vanhimman rakennuskannan rakentaminen aloitettiin jo vuosina 1879-1883, jolloin kaupungin keskustassa vuokratiloissa sijainneelle Suomen ensimmäiselle opettajaseminaarille rakennettiin omat arkkitehti Constantin Kiseleffin suunnittelemat tilat. Rakentaminen jatkui 1950-luvulla, jolloin arkkitehti Alvar Aalto suunnitteli Jyväskylän kasvatustaloksi korkeakouluksi muuttuneelle oppilaitokselle uudet modernit rakennukset. Aallon perinnettä jatkoi 1970-luvulla arkkitehti Arto Sipinen suunnitellen Jyväskylän yliopiston taideaineille, hallinnolle ja kirjastolle omat rakennuksensa. 2000-luvun alussa kampuksella rakennettiin jälleen, kun arkkitehtien Ilmari Lahdelman ja Rainer Mahlamäen yliopiston normaalikoulun perusopetuksen uudisrakennus sekä Ilmari Lahdelman Ylioppilastalon laajennus valmistuivat.

Osa kampuksen rakennuksista on kokonaistaideteoksia, joissa suunnittelija on vastannut myös sisustuksesta. Rakennuksia ympäröi vuonna 1990 perustettu kasvitieteellinen puutarha. Sen alkuvaiheet ajoittuvat myös 1880-luvulle, jolloin Seminaarirakennusten ympärille perustettiin englantilaistyylinen maisemapuisto ja opetuskäyttöä varten kasvitarha kasvihuoneineen.

Museovirasto on määrittänyt Seminaarinmäen kansallisesti merkittäväksi rakennusympäristöksi. Alue ja siellä sijaitsevat rakennukset suojeltiin Valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1992. Kerroksellisuutensa vuoksi Seminaarinmäellä on nykyisin erityinen asema kansallisen ja kansainvälisen arkkitehtuurihistorian matkailu- opetus- ja tutkimuskohteena.

Esitelmäni käsittelee Seminaarinmäen rakennettuun miljööseen ja sen vaalimiseen liittyviä ongelmakohtia. Vaikka alue on yleisesti tunnustettu arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi, liittyy siihen sekä omistajan, käyttäjien, peruskorjauksien suunnittelijoiden että rakennussuojeluviranomaisten kannalta lukuisia tavoitteita ja toiveita, jotka eivät läheskään aina löydä yhteistä päämäärää. Kysymykseni kuuluukin ovatko suojelulliset ja taloudelliset tavoitteet aina ristiriitaisia? Mistä ristiriidat johtuvat? Voidaanko näiden kahden välille löytää tasapainoa? Entä kuinka sisäilmakysymykset vaikuttavat miljööön ominaispiirteisiin?

Kulttuuriympäristöt elävät jatkuvassa prosessissa, johon yhteisö vaikuttaa omalla toiminnallaan, joko tarkkaan suunnitellen tai suunnittelemattomasti. Monet kausittaiset korjaustyöt, joista pääosa lähtee hyvinkin konkreettisista käyttäjien tarpeista tai yliopiston hallinnollisesta kehittämisestä, saattavat aiheuttaa merkittäviä muutoksia. Erityiskohteena esitelmässäni on Seminaarinmäen kulttuurihistorian kannalta merkittävin rakennus Jyväskylän seminaarin entinen päärakennus Seminarium. Sen restaurointi aloitettiin vuonna 2007 ja se jatkuu vielä alkuvuoden 2010.